

ВИБОРЧА ПРОГРАМА

кандидата на посаду академіка-секретаря НАН України
(Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології)
академіка НАН України професора С.О.Костеріна

У разі обрання мене академіком-секретарем Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України зобов'язуюсь практично та систематично втілювати в життя Суспільства заходи (на рівні співпраці з керівництвом НАН України, Парламентом, Президентом держави та Кабінетом міністрів, а також з пресою, телебаченням, радіо, Інтернетом), що спрямовані на подальший розвиток Науки та Технологій в Україні, підвищення суспільного та морального статусу, авторитету та престижності професії науковця. Керівництво Держави та широкі верстви суспільства повинні усвідомлювати, що **УСПІХИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ, У ТОМУ ЧИСЛІ, БІОЛОГІЧНОЇ – ЦЕ ЗАПОРУКА ДОБРОГО СОЦІАЛЬНОГО, ЕКОНОМІЧНОГО, ТЕХНІЧНОГО, ОБОРОННОГО ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАШОЇ ДЕРЖАВИ ТА НАЦІЇ.** У своїй діяльності буду керуватися Конституцією України, законами України, актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства та Статутом НАН України.

НАУКА

З моєї точки зору, парадигма реформування та подальшого розвитку Науки в Україні повинна ґрунтуватися на беззаперечному положенні, що Національна Академія Наук України – провідна наукова та експертна (з питань науки та технологій) установа Держави. Важливо закріпити це положення законодавчо. Президент НАН України повинен мати статус міністра (по суті – міністра науки) Кабміну України.

Зобов'язуюсь приділяти першорядну увагу розвитку фундаментальних та прикладних досліджень, які провадяться у нашому Відділенні, активно сприяти, відповідно до сучасних тенденцій розвитку світової Науки, подальшому розвитку трансдисциплінарних наукових пошуків (зокрема, «на стику» біохімії, біофізики, молекулярної біології, фізіології та медицини).

Втім, важлива особливість нашого Відділення, відповідно до його кадрового складу – проведення фундаментальних і прикладних досліджень «на стику» Біології та Медицини. Можна наводити багато наочних прикладів ефективного вирішення членами Відділення нагальних медико-біологічних

проблем, над якими працюють колеги практично в кожному його Інституті. Безперечно, треба всіляко сприяти подальшому розвитку досліджень у галузі медичної біології, контактам між НАН та НАМН України. І тут я би хотів навести такий приклад: у лютому місяці цього року на науковому семінарі «Актуальні питання сучасної біохімії», яким я керую в Інституті біохімії ім. О.В.Палладіна, відбулася цікава доповідь член-кор. НАН та академіка НАМН України О.Г.Резнікова, її було зроблено «на стику» «Біохімія» + «Ендокринологія» + «Медицина». Доповідь викликала жваве обговорення.

Маю, також, наміри активувати трансдисциплінарні контакти з боку нашого Відділення – з іншими Відділеннями та навіть із Секціями (суперпозиція «Біологія» + «Фізика» + «Хімія» + «Математика») НАН України. І такі контакти та їхній розвиток є цілком реальними! Ось конкретний приклад: у лютому місяці цього року мною в Інституті біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П.Кухаря НАН України (Відділення хімії) було прочитано трансдисциплінарну доповідь (на стику: «Біохімія» + «Біофізична хімія» + «Органічна хімія» + «Біоорганічна хімія» + «Супрамолекулярна хімія»). Доповідь було обговорено фахівцями різних спеціальностей – адже на ній були присутні біохіміки, біофізики, спеціалісти різних галузей хімічної науки, а також хімічного виробництва. Можливо, нашому Відділенню варто започаткувати спільні наукові трансдисциплінарні семінари з Відділенням хімії та іншими Відділеннями (наприклад, 1 раз на квартал).

Відповідно до сучасних тенденцій розвитку світової Науки вважаю, що можливі і, навіть, необхідні, трансдисциплінарні контакти нашого Відділення не лише на рівні Секції хімічних і біологічних наук, але також із Секцією фізико-технічних і математичних наук. Я впевнився в цьому, коли декілька разів відвідав науковий семінар Інституту математики НАН України; вчені-математики дуже зацікавлені у своєму залученні до вирішення актуальних проблем сучасної біології.

Однак цілком зрозуміло, що, значною мірою, прогрес у наукових дослідженнях у галузі експериментальної науки суттєвим чином пов'язаний із її технічним забезпеченням (нове обладнання, реактиви). Всі знають, які маємо тут проблеми... Втім, я думаю, що в умовах сучасного, майже летального фінансового обмеження видатків на Науку в нашій державі, особливого значення набуває, зокрема, більш активне та ефективне залучення «Центрів колективного користування» Інститутів Відділення та взагалі нашої Секції для проведення наукових досліджень в цих Інститутах. І ефективність такої співпраці та такого залучення залежить виключно лише від нас самих!

Одне із джерел фінансування наукових розробок – гранти, зокрема, у тому числі, й за результатами Конкурсів наукових Проектів, змагань на здобуття

різноманітних Премій, Заохочувань, Нагород та т.ін. У вирішенні таких питань, мені здається, бажано менше уваги приділяти паперам, а більше – самій науковій особистості. Вважаю, що відповідні конкурсні Комісії до вирішення свого вердикту щодо переможців Конкурсу повинні заслуховувати усні доповіді (регламент - 10 хв.) здобувачів з презентаціями (графіки, таблиці, схеми тощо) і запитаннями до них. Територіально такі заслуховування Комісії могли б робити, наприклад, чи у кімнаті нашого Відділення, чи в Актовій залі Інституту біохімії ім. О.В.Палладіна (ця установа знаходиться в центрі міста). І вже за наслідками таких виступів відповідна Комісія шляхом таємного голосування зможе об'єктивно сформувати рейтинг конкурсантів та прийняти рішення щодо переможців Конкурсів Проектів та їхнього фінансування. І, знову таки, при цьому, перш за все, треба бачити не стільки папери, скільки людину – науковця, дослідника.

Мені здається, корисним було б періодичне проведення (можливо, 1 раз на пів-року) виїзних засідань в інститутах нашого Відділення з питань актуальних проблем біологічної науки. Такі засідання сприяли б, я думаю, укріпленню та розвитку взаємокорисних контактів між членами нашого Відділення.

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

Я не є прибічником будь-яких «революційних струсів» та «переворотів» в науково-організаційній роботі Відділення. Адже наше Відділення має свої добрі традиції, які були започатковані в останні десятиріччя. Тому у своїй науково-організаційній діяльності планую керуватися напрацюваннями, які були закладені академіками-секретарями Відділення академіками Г.Х.Мацукою та С.В.Комісаренком.

Буду, за можливістю, намагатися звести «до розумного мінімуму», на рівні нашого Відділення, кількість різноманітних паперів, довідок, звітів та т.і.

Обіцяю прийняття колегіальних та прозорих рішень на рівні Бюро нашого Відділення.

Можливо, варто створити WEB-сторінку нашого Відділення для інформування наукової спільноти щодо його діяльності. Чому б ні? Якщо Інститути Відділення мають свої WEB-сторінки, то чому її не може мати Відділення?

КАДРОВІ АСПЕКТИ

Я вважаю, що у НАН України, зокрема, в нашому Відділенні, не варто жорстко пов'язувати зайняття керівних та адміністративних посад із віком

вченого. Треба виходити з його реальної спроможності (стан здоров'я, творчий потенціал, робота над собою, підготовка наукової молоді, енергійність та ініціативність у вирішенні практичних питань тощо) приносити конкретну користь Науці, своєму Інституту, НАН України, Суспільству.

Конкурсант є прибічником енергійного впровадження в життя наступної тези: «Немає науки без викладання, немає викладання без науки!». Тому буду максимально сприяти тому, щоб зміцнювалися стосунки між нашим Відділенням та ВНЗ, щоб члени нашого Відділення, провідні співробітники його Інститутів, які мають значний особистий творчий науковий потенціал (тобто «яким є чому навчати студентів!»), а також мають здібності до педагогічної діяльності, викладали б в аудиторіях вищих навчальних закладів і готували б наукову зміну у галузі біологічної науки. І таких фахівців в нашому Відділенні багато.

Щодо молодих наукових кадрів. Питання дуже складне (самі знаєте: «відтік» з Науки, падіння конкурсу в аспірантуру тощо). Не думаю, що наразі можу запропонувати щось виключно радикальне, щоб оперативно виправити положення, бо вирішення проблеми не є можливим без ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ уваги до неї. Як мінімум, треба намагатися здійснювати, в масштабах НАН України, соціально-економічні заходи (житло, зарплатня, перспективи кар'єрного росту), що сприяли б поверненню в Україну талановитої української наукової молоді, яка працює в інших країнах.

Зокрема, необхідно сміліше висувати молодих талановитих вчених на керівні посади в Інститутах НАН України.

Суттєвим є вдосконалення співпраці нашого Відділення з його Радою молодих вчених. Буду намагатися демонструвати максимальну увагу до наукової молоді, яка працює в установах нашого Відділення.

ФІНАНСИ

Дуже важливе питання. Мені треба буде ґрунтовніше розібратися в ньому. Втім, вирішення всіх фінансових питань, які стосуються забезпечення діяльності Інститутів Відділення, зобов'язуюсь провадити відповідно до законів України, актів Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інших актів законодавства та Статуту НАН України.

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Уважне та поважне ставлення до кожного члена нашого Відділення. Забов'язуюсь бути відкритим та доброзичливим до всіх співробітників, які працюють в установах Відділення, незалежно від їхніх посад та «погон».

А, взагалі, з моєї точки зору, творча активність вченого не потребує особливої директивної координації, регуляції та оптимізації. І тут, з мого боку, головним в моїй діяльності буде наступне: НЕ ЛИШЕ КЕРУВАТИ, А Й СПРИЯТИ ТА ДОПОМАГАТИ ТВОРЧИМ ОСОБИСТОСТЯМ!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Кекевич'.

2 березня 2020 р.